

Érkezett: 2012 DEC 07.

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

J/9399. számú

beszámoló

a határon túli magyarokra vonatkozó feladatok végrehajtásáról

Előadó: Dr. Semjén Zsolt
tárca nélküli miniszter

Budapest, 2012. december

A Kormány a Magyar Állandó Értekezlet megalakulásához kapcsolódó feladatokról szóló 26/1999. (III. 26.) OGY határozat 1. pont c) alpontjában foglalt rendelkezés alapján a Magyar Állandó Értekezlethez (MÁÉRT) kapcsolódó feladatok végrehajtásáról az alábbiakban számol be.

1. MÁÉRT és MÁÉRT szakbizottságok

A Kormány nemzetpolitikai koncepciójának középpontjában a külhoni magyarsággal való kapcsolatrendszer minél szorosabbra fűzése, az összetartozás-tudat erősítése, az önazonosság megőrzése és a nemzeti integráció megvalósítása áll. A nemzeti érdekeink képviseletére alakult legitim magyar szervezetek párbeszédének intézményesített fórumaként a MÁÉRT meghatározó szerepet tölt be a közös gondolkodásban és a magyar nemzetet érintő döntések közös meghatározásában. A Kormány éppen ezért egyik legfontosabb nemzetpolitikai feladatának a MÁÉRT működésének újraindítását tekintette. E törekvés jegyében a Magyar Kormány – hat éves szünet után – 2010. november 5-én megrendezte a MÁÉRT IX. ülését Budapesten a magyar-magyar párbeszéd és partneri együttműködés újraindítása érdekében. A nemzeti csúcstalálkozón elfogadott zárónyilatkozat értelmében 2011-ben megkezdték munkájukat a MÁÉRT szakbizottságai. A bizottságok elnökei a szakmailag illetékes tárcák államtitkárai, illetve helyettes államtitkárai. A titkársági munkát és egyben a szakbizottsági teendők koordinálását a nemzetpolitikáért felelős miniszterelnök-helyettes irányítása alá tartozó Nemzetpolitikai Államtitkárság végzi. A bizottságokat a Kormány szakértői, a MÁÉRT munkájában részt vevő határon túli magyar szervezetek és a 2011. decemberi felkérést követően a magyarországi parlamenti pártok által delegált szakértők alkotják.

A szakbizottságok 2011-ben és 2012-ben az alábbiak szerint üléseztek:

- Külügyi és Jogi Szakbizottság (elnöke: Németh Zsolt parlamenti államtitkár, Külügyminisztérium) üléseinek időpontja: 2011. január 21., 2011. október 28. és 2012. április 26.
- Oktatási és Kulturális Szakbizottság (elnöke: Hoffmann Rózsa oktatásért felelős államtitkár, Nemzeti Erőforrás Minisztérium/Emberi Erőforrások Minisztériuma) időpontja: 2011. január 17., 2011. november 3. és 2012. március 7.
- Gazdaságfejlesztési és Önkormányzati Szakbizottság (elnöke: Becsey Zsolt, 2011. II. félévtől Szatmáry Kristóf gazdaságsszabályozásért felelős államtitkár, Nemzetgazdasági Minisztérium) üléseinek időpontja: 2011. január 18., 2011. október 13. és 2012. május 9.
- A Szórvány Szakbizottság esetében két albizottság alakult (Kárpát-medencei Szórvány Albizottság és Diaszpóra Albizottság). A Diaszpóra Albizottság egyszer ülésezett (2011. március 26.), mivel feladatkörét az időközben létrejött Magyar Diaszpóra Tanács vette át. A Kárpát-medencei Szórvány Albizottság (elnöke: Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár, KIM; társelnöke: Bodó Barna szórványszakértő, Szórvány Alapítvány) üléseinek időpontja: 2011. január 31., 2011. november 10. és 2012. április 3.

A szakbizottságok 2011. januári alakuló üléseiken meghatározták munkarendjüket és a legsürgetőbbnek ítélt feladatokat. A szervezeti kérdéseken túl a szakbizottságok a MÁÉRT plenáris ülésén kialakított elvi irányok alapján szakmai egyeztetéseket folytattak,

szakterületüket érintő konkrét témákat tárgyaltak, és megszülettek az első, tartalmilag is értékelhető eredmények, amelyek figyelembe vételével alakultak ki a 2011. évi támogatási prioritások, valamint a nemzetpolitikai stratégia elemei.

A Magyar Állandó Értekezlet X. ülésére 2011. november 23-24-én került sor. A tanácskozás legnagyobb eredményének tekinthető, hogy a külhoni és a magyarországi pártok, szervezetek képviselői egyhangúlag fogadták el a *Magyar nemzetpolitika - A nemzetpolitikai stratégia kerete* című – hiánypótló jellegű – stratégiai dokumentumot. A dokumentum átfogó célként a magyar nemzeti közösségek gyarapodó közösségekké válását fogalmazza meg számbeli, szellemi, gazdasági és jogi értelemben. Az átfogó cél elérése érdekében a dokumentum a cselekvési területek széles skáláját jelöli meg, és lépéseket fogalmaz meg a magyar társadalom, a magyar közigazgatás, a magyar külpolitika, a demográfia, az egyház, az oktatás, a kultúra, a kulturális örökségvédelem, a tudomány, a gazdaságfejlesztés, az ifjúság, a civil szervezetek, a média és a sport tekintetében. Kiemelten foglalkozik a szórvány és a csángó közösségek, valamint a diaszpóra kérdésével, és célrendszerrel állít fel problémáik megoldására. Részletezi a nemzetpolitikai célok megvalósítását szolgáló hatékony támogatáspolitikai eszközeit is. A MÁÉRT 2011. november 23-24-i ülésének résztvevői a zárónyilatkozatban – a támogatáspolitikai átalakításának részeként – elfogadták a nemzeti jelentőségű intézmények támogatásának kritériumrendszerét. Egyetértettek a Kormány azon szándékával, amely a támogatáspolitikában a normatív alapú, hosszú távú, kiszámítható finanszírozást kívánja előtérbe helyezni a pályázati alapú, eseti támogatásokkal szemben.

2. Nemzeti jelentőségű intézmények

A „Nemzeti jelentőségű intézmények” összefoglaló név alá tartoznak mindazon oktatási, kulturális, egyházi, civil, ifjúsági, szakmai szervezetek, intézmények, médiumok és programok, amelyek meghatározó jelentőséggel bírnak egy-egy közösség életében.

A külhoni magyarság javaslatai alapján, a nemzeti jelentőségű intézmények kritériumrendszerének figyelembe vételével, a nemzeti jelentőségű intézmények körét úgy alakították ki, hogy a külhoni magyarság legfontosabb intézményei és programjai részesülhessenek normatív alapú, hosszú távra kiszámítható támogatásban. A Kormány szándéka, hogy kiszámítható módon járuljon hozzá a szülőföldön való boldogulás szempontjából kiemelt jelentőséggel bíró intézmények, szervezetek működéséhez, fenntartásához. A Kormány megítélése szerint és az eddigi visszajelzések alapján a tervezhető és kiszámítható támogatás jelentős, kézzelfogható segítséget nyújt a külhoni magyar szervezeteknek a pályázatok esetlegességével szemben.

A továbbiakban is elsődleges feladatnak számít az identitás megőrzését és erősítését elősegítő programok megvalósítása, különösen az oktatás és a kultúra területén. Előnyben részesülnek az Európai Unió határain kívül eső régiók, így Kárpátalja és Vajdaság magyarsága. Kárpátalja esetében a fejlesztések mellett az intézményrendszer támogatása a kiemelt cél. Vajdaságban a kulturális autonómia legfelsőbb szerve, a Magyar Nemzeti Tanács programjai (felsőoktatási ösztöndíjprogram, szórványprogram, kulturális program) élveznek megkülönböztetett figyelmet.

A nemzeti jelentőségű intézmények és programok kategóriájába tartozó egyes kiemelt műhelyek, felsőoktatási intézmények, mint például a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, a II. Rákóczi Ferenc Főiskola vagy a CSEMADOK (Szlovákiai Magyar Társadalmi és Közművelődési Szövetség) – sikeres pályázat esetén – további forrásokra is számíthat.

A beérkezett javaslatok alapján, a nemzeti jelentőségű intézmények kritériumrendszerét figyelembe véve összesen 56 intézmény és program került a nemzeti jelentőségű intézmények körébe az alábbiak szerint:

- Erdély: 11 intézmény és 5 program
- Felvidék: 10 intézmény
- Vajdaság: 11 intézmény
- Kárpátalja: 12 intézmény
- Horvátország: 2 intézmény
- Szlovénia: 2 intézmény
- Diaszpóra: 3 intézmény

3. A 2012 - A külhoni magyar óvodák éve program

A stratégiai célok megvalósításában kiemelkedő szerepet játszanak a magyar intézmények, amelyek a nemzeti reprodukció, a magyarságtudat továbbörökítésének bástyái. 2012-ben a Kormány célul tűzte ki, hogy a stratégiai dokumentummal összhangban megkeresse azt a legkorábbi pontot, amelyen a népszámlálások által is alátámasztott negatív folyamatokat megállíthatja, visszafordíthatja. Ebben a tekintetben elsődlegesek az oktatási intézmények, azon belül is az első láncszem a külhoni magyar óvoda. 2012 kiemelkedő projektje ezért a Külhoni magyar óvodák éve program. A program célja, hogy támogatást kapjanak azok a külhoni magyar óvodapedagógusok, akik hozzájárulnak a gyermekek nemzeti identitásának erősítéséhez, a minőségi oktatás megteremtéséhez. A program segítségével minden eszközt láthatóvá és elérhetővé kell tenni, amely segíti a külhoni magyar óvodák oktatásának fejlesztését, a külhoni magyar szülők megnyerését, aktív bevonását.

A magyar tannyelvű óvodák minőségének emelése támogatja azokat a szülőket, akik tudják és vallják, hogy gyermekük fejlődését, tehetségének kibontakozását anyanyelvén érheti el legsikeresebben. A program főként a vidéki és a nagyvárosi szórványban élőkre koncentrál, mint olyan problémás területekre, ahol az egyén könnyen elveszíti a kapcsolatot a nemzeti identitást reprodukáló intézményekkel.

A program az alábbi elemekből áll:

- a Nemzetpolitikai Kutatóintézet és külhoni szakértők segítségével pontos problématerkép készült; a Kutatóintézet ősre készített el egy, a négy nagyobb régióra kiterjedő, átfogó felmérést az óvodáskorú és kisiskolás külhoni magyar populációról.

- 2012. május 9-én elindult a Nemzetpolitikai Államtitkárság körútja, amelynek során két magyarországi óvodapedagógiai jó gyakorlatot – a hagyományainkra épülő élő meseszöveg módszerét valamint a világszerte elismert táncház-módszert (Csillagszemű táncegyüttes) – juttatták el a kiválasztott külhoni magyar óvodákba. A körúton az államtitkárság munkatársai 12 000 kilométert tettek meg, a 23 helyszínen mintegy 1500 gyermekkel, szüleikkel és pedagógusaikkal találkozhattak. A résztvevőket szóróanyagban, személyes beszélgetéssel keresztül is tájékoztathatták a programról, valamint annak céljáról, az anyanyelvi oktatás fontosságáról.

- A programban egy új, kifejezetten a külhoni magyar óvónők igényeire szabott módszertani csomagot dolgoztak ki. A módszertani csomag mindent átható eleme a nemzeti identitás

erősítése az óvodai oktatásban. Ennek segítségével erősíti az anyanyelvi oktatást és az óvoda-iskola közötti átmenetet, a szülők aktívabb bevonását. A csomagokat összesen eljuttatták minden külföldi magyar óvodába.

- Négy magyarországi főiskola, az Apor Vilmos Katolikus Főiskola Neveléstudományi és Módszertani Intézete, az ELTE Tanító- és Óvóképző Kara, a Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kara, illetve a Debreceni Egyetem Gyermeknevelési és Felnőttképzési Kara szakembereinek bevonásával elkészült módszertani anyagot 100 külföldi magyar óvónő személyesen is elsajátíthatta 2012. július 15-től 21-ig – egy nyári képzés keretében – Siófokon.

4. Állampolgárság

A 2011. január 1-jén hatályba lépett egyszerűsített honosításra vonatkozó törvény rendelkezései értelmében a mai napig már több mint 320 ezer honosítási kérelmet nyújtottak be külföldi magyar honfitársaink, és eddig több mint 290 ezren tettek esküt. Az előzetesen elkészített hatástanulmányban valószínűsített adatoknak megfelelően hetente közel 4 ezer kérelem érkezik. Míg 2011-ben a beadványok mintegy 40%-át a külképviseletekhez, további 40%-át a magyarországi anyakönyvvezetőkhez, a fennmaradó 20%-át a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalba nyújtották be, addig 2012-ben a külképviseleti részarány 57 %-ra nőtt. Összességében kimagasló eredményeket könyvelhetünk el az állampolgársági igény, illetve a kérelmek adminisztratív kezelése tekintetében. Az előzetes várakozásoknak megfelelően, a magyarországi államigazgatás és a külképviseletek gördülékenyen, hatékonyan végzik a kérelmek feldolgozását, elbírálását és az eskütételek lebonyolítását. Mindezzel párhuzamosan a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény (Szátv.) 2010. decemberi módosításával megvalósult, hogy a szomszédos államokban élő, magyar állampolgársággal rendelkező, magyar ajkú személyek nem esnek el a Szátv. szerinti támogatásoktól.

5. A szomszédos államokban élő magyarokról szóló törvény módosítása

A szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Szátv.) 2011. január 1-jén hatályba lépett – a Bethlen Gábor Alapról szóló 2010. évi CLXXXII. törvénnyel bevezetett – módosításai megeremelték az összhangot az egyszerűsített honosítási eljárás és a határon túli magyaroknak biztosított kedvezmények, valamint a részükre nyújtható támogatások között. A módosítás értelmében a kedvezményekre és támogatásokra való jogosultság nem szűnik meg a magyar állampolgárság megszerzésével, a Szátv. hatálya valamennyi, a Szátv. szerinti szomszédos államban lakóhellyel rendelkező, magát magyar nemzetiségűnek valló személyre kiterjed. A módosítással a támogatottak köre is bővült, 2011. január 1-jétől az óvodai intézményben magyar nyelven tanuló kiskorúak is részesülnek támogatásban, illetve az óvodai intézményben tanító pedagógusokat is megilletik a Szátv. szerinti kedvezmények és támogatások. Az óvodás korúakra történő kiterjesztés, mely az eredeti tervek között is szerepelt, jelentős előrelépésnek tekinthető, hiszen az óvoda nyelvének megválasztása sok esetben eldönti, hogy a gyermek milyen nyelven tanul tovább az alap- és középfokú oktatási intézményekben, valamint magyar óvodák létrejöttét is ösztönözheti, különös tekintettel a szórvány területekre.

6. A 2011-es EU elnökség

Magyarország 2011-es EU soros elnöksége valóban történelmi esély volt arra, hogy bemutassuk, népszerűsítsük a magyarság sajátos kultúráját. Lehetőséget nyújtott arra, hogy az EU színterén érvényesítsük érdekeinket, olyan témák, problémák, feladatok kerüljenek terítékre, amelyek Magyarország számára kiemelt jelentőséggel bírnak. Végeredményben számos ilyen fontos kérdésben sikerült előrelépni, ami a magyar elnökség jó teljesítményét, sikerét tükrözi.

Az EU soros elnöksége alatt nemzetpolitikai céljaink szempontjából kiemelten az alábbi három dosszié volt releváns, aminek politikai felelőse a Nemzetpolitikai Államtitkárság volt:

- Határozati javaslat az Európai Parlament és a Tanács részére az Európai Örökség Cím létrehozására irányuló európai uniós fellépésről,
- Tanácsi következtetések a művészek és más kulturális szakemberek mobilitását elősegítő információs szolgáltatásokról,
- A kultúra hozzájárulása az Európa 2020 stratégia végrehajtásához.

Feladat volt az elnökség során, hogy a hagyományos kulturális sokszínűség elve hangsúlyosan jelenjen meg a dossziékban. Mindhárom dokumentum szövegezése ennek szellemében került véglegesítésre. Megállapítható, hogy a magyar elnökség eredményesen képviselte a kulturális sokszínűség prioritását, a nyelvi sokszínűség kérdését, amelyen keresztül a közös európai kulturális örökség fontosságára hívta fel az Európai Unió tagállamainak figyelmét, és rávilágított a kulturális örökség közösségre gyakorolt hatásának fontosságára. A magyar EU-elnökségnek kiemelt célja volt továbbá, hogy az elnökségi félévben lezáruljanak Horvátország csatlakozási tárgyalásai. Ezt sikerült is elérni, ami szintén nagy sikere Magyarország elnökségi tevékenységének.

A különböző kultúrák együttélésében rejlő lehetőségek bemutatása 2011. május 8-án, az Európa Nap megünneplése keretében is megvalósult. A nagyszabású rendezvénysorozatot a Nemzetpolitikai Államtitkárság és a Hungarofest hét határon túli várossal együttműködve szervezte meg sikeresen: Párkány, Nagyszőlős, Sepsiszentgyörgy, Magyarkanizsa, Eszék, Lendva, Alsó- és Felsőőr, valamint a hozzájuk tartozó régiók lakosságát megszólító programokkal mutatták be a helyi jellegzetességeket, hagyományokat. Az esemény szlogenje a „Természetesen együtt!” lett, amely jól szimbolizálta az európai népek együttélésének szellemiségét. A Duna TV aznap helyszíni közvetítést adott a rendezvényről, kiemelve a több nemzetiségű települések életét és kulturális sokszínűségét.

7. Megújult viszony a diaszpórával

A magyar nemzetpolitikai stratégiai gondolkodás a diaszpórával egy új, erősebb, szorosabb kapcsolat kialakítását célozza, ugyanis a korábbi kormányok idején a nyugati magyarság a nemzetpolitika méltatlanul háttérbe szorított szegmense volt. Fontos cél a diaszpóra magyarsága nemzeti identitásának erősítése, képzettségeinek és képességeinek elismerése és terjesztése, a diaszpóra szerepének kiaknázása a Magyarországról alkotott kép formálásában, továbbá a diaszpóra üzleti potenciáljának hasznosítása a magyar nemzet közös növekedése és sikeressége érdekében. Arra törekszünk, hogy a világban szétszórtságban élő magyarságot – az egységes magyar nemzet részeként – jobban bevonjuk a magyar nemzet életébe. Ennek érdekében 2011-ben két fontos intézményt is létrehoztunk: a nyugati magyar szervezetek összefogására hivatott Magyar Diaszpóra Tanácsot és a Nemzeti Regisztert mint virtuális teret.

8. Magyar Diaszpóra Tanács

A világban szétszórtságban élő magyarság szervezeteinek közös fórumaként 2011. november 17-én létrejött a Magyar Diaszpóra Tanács, megteremtve ezzel a diaszpóra magyarságának önálló képviseletét, és a diaszpórával való párbeszéd önálló intézményét. Az ülésre 48 diaszpórában működő szervezet küldte el képviselőjét és több olyan szervezet, melynek képviselője a meghívásnak nem tudott eleget tenni, jelezte csatlakozási szándékát a Tanács további munkájába. A résztvevők a Magyar Diaszpóra Tanács alakuló ülésén megosztották tapasztalataikat, problémáikat és javaslataikat. Emellett hat fős elnökséget választottak. Ők azok, akik a magyar kormánnyal folyamatosan közvetlen kapcsolatban állnak és a Magyar Állandó Értekezlet plenáris ülésén is ők képviselik a diaszpóra magyarságát. A szervezetnek az elnökségen kívül négy regionális (Észak-Amerika; Latin-Amerika; Nyugat-Európa; Ausztrália, Afrika és Ázsia) és egy interregionális (Egyházak és cserkészlet) alapon szervezett csoportja van. Tevékenysége a diaszpóra közösségeinek egymással, illetve Magyarországgal való kapcsolattartásának erősítése, a magyar identitás megőrzése és továbbfejlesztése, a diaszpóra tagjainak érdekképviselete.

9. Nemzeti Regiszter

A világban szétszórtságban élő magyarság megszólítása szempontjából kiemelt jelentőséggel bír a Nemzeti Regiszter létrehozása, amely 2011. október 17-étől honlap formájában érhető el. A Nemzeti Regiszter létrehozásának célja, hogy közvetlenül lehessen kapcsolatban lépni a világ számos pontján élő valamennyi magyarral, és őket személyesen szólítsuk meg, interaktív párbeszéd lehetőségét felkínálva. A kölcsönös tájékoztatás jegyében bemutatkozási lehetőséget biztosít a diaszpóra szervezetek részére, és bőséges információval szolgál Magyarországról is. A honlap hasznos információkat tartalmaz a magyarság közéleti kérdéseiről és ezen a közös téren oszthatják meg a diaszpóra szervezetek egymással és az oldalra látogatókkal az általuk szervezett programokat, beszámolókat, illetve képet és videót is feltölthetnek. A honlapon a legfrissebb nemzetpolitikai vonatkozású közéleti, politikai és kulturális hírek is olvashatók, továbbá rendszeresen felkerülnek Magyarország „üzenetei” is. Az eseménynaptár segítségével tájékozódni lehet a várható magyarországi, illetve a diaszpóra magyarságának eseményeiről is. A Nemzeti Regiszter a magyarság azon tagjaira is számít, akik már kevésbé beszélik a magyar nyelvet, megszólításuk érdekében minden jelentős szervezet és kontinentális ernyőszervezet elküldte magyar és angol nyelvű bemutatkozó anyagát, és a honlap angol nyelven is elérhető. A honlap mellett a Nemzeti Regiszter Facebook-oldala is működik annak érdekében, hogy a fenti célok megvalósítását a közösségi média interaktívabb eszközeinek és lehetőségeinek felhasználásával segítse elő.

10. Népszámlálás

A népszámlálásokra 2011-ben, illetve 2012-ben került sor mind hazánkban, mind a szomszédos országokban. A népszámlálási adatokból kiolvasható tudás azért különösen fontos, mert kizárólag a precíz adatok, a valós társadalmi folyamatok ismeretében alkotható meg a nemzetpolitikai stratégia, úgy Magyarország, mind a szomszédos államok közösségei számára. Célunk mindenekelőtt természetesen az, hogy a külhonban élők minél nagyobb arányban vallják magukat magyarnak, vállalják identitásukat, hisz jellemzően a szomszédos államok a különböző kisebbségi, nyelvhasználati jogokat a kisebbségek arányához kötik.

A külhoni magyar szervezetek már rendelkeztek tapasztalattal a helyi népszámlálásokról, a kampánymódszerekben tekintetben. A népszámlálás során ezért minden munkafolyamatban

a lehető legnagyobb támogatást biztosíthatjuk a szervezeteknek. A Kormány mindent megtett annak elősegítése érdekében, hogy nemzettársaink a népszámlálások során bátran vállalják magyar identitásukat. A Kormány folyamatosan figyelemmel kísérte a szomszédos országokban zajló népszámlálásokat, a megelőző kampányok is elemzésre kerültek. A minél kedvezőbb statisztikai mutatók elérése érdekében együttműködés valósult meg azokkal a szervezetekkel, amelyek vállalták, hogy segítséget, tájékoztatást nyújtanak a polgároknak, felkészítik a magyar közösséget arra, hogy vallja meg magyar nemzetiségét.

11. A kisebbségi vegyes bizottságok 2011-2012. évi működése

Magyarország Romániával, Ukrajnával, Szlovákiával, Szerbiával, Szlovéniával és Horvátországgal közösen működtet kisebbségi vegyes bizottságokat. A kisebbségi vegyes bizottságok célja a kétoldalú kisebbségvédelmi kérdések megtárgyalásán túl a szomszédos államokban élő magyar közösségek, ill. a magyarországi nemzetiségek helyzete időszerű kérdéseinek megvitatása. A kisebbségi vegyes bizottságok feladatai közé tartozik az üléseken megfogalmazott ajánlások teljesítésének áttekintése, továbbá új ajánlások megfogalmazása az időközben felmerülő problémák mielőbbi megoldása érdekében.

2011-ben a következő kisebbségi vegyes bizottsági ülések voltak:

- Magyar Köztársaság és Románia Aktív Együttműködési és Partnerségi Kormányközi Vegyes Bizottsága Kisebbségügyi Együttműködési Szakbizottsága

A Bizottság elnöke magyar részről Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár, román részről pedig Bogdan Aurescu, stratégiai ügyekért felelős államtitkár. A társelnöki egyeztetés, a magyar tagozati ülés, és a titkári egyeztetés után 2011. június 1-jén tartotta a vegyes bizottság VIII. ülését, amelynek során a felmerült kérdések nem mindegyikét sikerült megtárgyalni, így a jegyzőkönyv aláírására sem került sor. A következő ülés előkészítése folyamatban van, a felek titkári szinten folyamatosan egyeztetnek a jegyzőkönyv-tervezet vitás kérdéseiről.

- Magyar – Szlovák Kisebbségi Vegyes Bizottság

A Bizottság elnöke magyar részről Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár, szlovák részről pedig Miroslav Mojžita, bosznia-hercegovinai nagykövet. A társelnöki egyeztetés, a magyar tagozati ülés és a titkári egyeztetés után 2011. február 2-án került sor a Magyar – Szlovák Kisebbségi Vegyes Bizottság X. ülésére, amely sikeresnek bizonyult, és a közös jegyzőkönyv aláírásával zárult. Az ülést követően társelnöki szintű egyeztetést tartottak a felek az egyszerűsített honosítást követően kialakult, a felvidéki magyarokat sújtó szlovák intézkedésekről.

- Magyar – Szerb Kisebbségi Vegyes Bizottság

A Bizottság elnöke magyar részről Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár, szerb részről pedig Bojan Pajtić, Vajdaság Autonóm Tartomány kormányának elnöke. A társelnöki egyeztetés, a magyar tagozati ülés és a titkári egyeztetés után 2011. június 20-án a Magyar – Szerb Kisebbségi Vegyes Bizottság IV. ülésén a közös jegyzőkönyvet mindkét fél aláírta. A konstruktív légkörben zajló tárgyalások legfőbb témáiként az 1944-45-ös események feltárását, az egyházi oktatási intézmények finanszírozásának helyzetét,

a Magyar Nemzeti Tanács jogosítványainak gyakorlati megvalósítását, örökségvédelmi és oktatási kérdéseket említhetjük.

- Magyar – Ukrán Kisebbségi Vegyes Bizottság

A Bizottság elnöke magyar részről Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár, ukrán részről pedig Jurij Boguckij, Ukrajna Kulturális Minisztériumának első miniszterhelyettese. A társelnöki egyeztetés, a magyar tagozati ülés után 2011. december 19-én került megrendezésre a Magyar – Ukrán Kisebbségi Vegyes Bizottság XV. ülése, amelynek során a feleknek a felmerülő oktatási és kulturális témák többségében sikerült megállapodniuk, de a fennmaradt vitás kérdések miatt a jegyzőkönyv aláírására nem került sor. A felek megállapodtak, hogy a fennmaradó vitás kérdések tekintetében a közeljövőben egyeztetést tartanak. A megoldásra váró fontos ügyek közül ki kell emelni a magyar többségű választóközvet kialakítását, illetve a Tisza-melléki járás létrehozásával kapcsolatos további egyeztetéseket.

- Magyar – Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság

A Bizottság elnöke magyar részről Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár, szlovén részről pedig Boris Jesih, a Határon Túli Szlovének Hivatalának vezetője. A társelnöki egyeztetés, a magyar tagozati ülés és a titkári egyeztetés után a 2011. június 15-én megrendezett Magyar – Szlovén Kisebbségi Vegyes Bizottság XII. ülése a közös jegyzőkönyv aláírásával zárult. A tanácskozást nyílt, őszinte légkör jellemezte, amelynek következtében a legkényesebb kérdésekben is megnyugtató megállapodás született. Szlovén részről a társelnök személyét illetően a 2011. decemberi választásokat követően változás történt: az új társelnök: Matjaz Longar, a Határon Túli és Diaszpórában Élő Szlovének Hivatalának államtitkára.

- Magyar Horvát Kisebbségi Vegyes Bizottság

A Bizottság elnöke magyar részről Répás Zsuzsanna nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár, horvát részről a 2011. december 4-i választásokig Petar Barišić, a horvát Külügy- és Európai Integrációs Minisztérium Külföldön élő horvátokért és kultúráért felelős Önálló Szolgálat vezetője volt. A vegyes bizottsági munka során társelnöki egyeztetésre, valamint magyar tagozati ülésre került sor, azonban a horvátországi választások miatt az ülést a horvát fél kérésére elhalasztottuk. Az elmúlt évi választásokat követően a vegyes bizottság társelnöki feladatait Daria Krističević miniszterhelyettes, a Határon Kívül élő Horvátok Állami Hivatala vezetője vette át.

A kisebbségi vegyes bizottsági üléseken aláírt jegyzőkönyvek alapján – az ajánlások eredményes végrehajtása érdekében – kormány-előterjesztések készültek.

12. Nemzetpolitikai Tárcaközi Bizottság

A Nemzetpolitikai Tárcaközi Bizottság (NPTB) első, előkészítő ülésére 2010. július 13-án került sor. Dr. Semjén Zsolt, miniszterelnök-helyettes úr az ülésen kifejtette, hogy az eddigi struktúra átláthatatlansága miatt vált szükségessé a Tárcaközi Bizottság létrehozása. Minden olyan államtitkárságot megkerestek az üléssel kapcsolatban, amely tevékenysége során kapcsolatba kerül a nemzetpolitikával, mivel elsődleges cél annak megállapítása, hogy miként épül be a tárcák működésébe a nemzetpolitika. Az egyes tárcák képviselői ezt követően

beszámoltak a minisztériumok meglévő, illetve tervezett határon túli intézkedéseiről, programjairól.

A fenti szándéknak megfelelően 2010 augusztusában a Kormány a Nemzetpolitikai Tárcaközi Bizottság létrehozásáról szóló 1177/2010. (VIII. 24.) számú határozatával a kölcsönös felelősség és figyelem elvén nyugvó nemzetpolitikai tevékenység összehangolása érdekében létrehozta a Nemzetpolitikai Tárcaközi Bizottságot. A Bizottság elnöke Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes, alelnöke Németh Zsolt, a Külügyminisztérium parlamenti államtitkára, titkára pedig Répás Zsuzsanna, nemzetpolitikáért felelős helyettes államtitkár. A Bizottság évi két alkalommal ülésezik, de szükség szerint több alkalommal is össze lehet hívni. A Bizottság tevékenységét munkacsoportok segítik.

Az első munkacsoporti ülés 2010. szeptember 29-én ült össze. Az ülés a Tárcaközi Bizottság ügyrendjének megvitatásával és elfogadásával kezdődött. Ezt követően a nemzetpolitikai stratégiák megbeszélésére került sor, melynek keretében az egyes tárcák képviselői röviden ismertették az általuk elkészített alapstratégiák legfontosabb elemeit. Az ülésen elhangzott, hogy a Nemzetpolitikai Államtitkárság egy egységes nemzetpolitikai koncepció kidolgozását tervezi, amely egy általános részből és egy szakpolitikai részből fog állni. Répás Zsuzsanna, helyettes államtitkár arról is tájékoztatta a résztvevőket, hogy a szomszédos államokban élő magyarokról szóló 2001. évi LXII. törvény módosítása az egyszerűsített honosításra vonatkozó új szabályozás miatt elkerülhetetlen, valamint felhívta a tárcák figyelmét arra, hogy szükséges az előző kormány alatt működött vegyes bizottságok áttekintése.

A Nemzetpolitikai Tárcaközi Bizottság 2011. január 11-én tartotta meg harmadik ülését. Dr. Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes az ülésen tájékoztatta a résztvevőket, hogy az egyszerűsített honosítási eljáráshoz kapcsolódóan 2011. január 3-án megkezdődött az állampolgársági kérelmek átvétele. Részletes tájékoztatás hangzott el a Bethlen Gábor Alap létrejöttéről, amellyel világos, megfelelően szabályozott, többszintű támogatáspolitikai kialakítása vált lehetővé. Elhangzott, hogy a támogatáspolitikai fő irányának meghatározója a Magyar Állandó Értekezlet lesz, melynek keretein belül ismét megkezdik munkáját a szakbizottsági rendszer. Répás Zsuzsanna helyettes államtitkár részletesen beszámolt a Magyar Állandó Értekezlet szakbizottsági rendszerének újraindításáról, valamint a bizottságok év eleji összehívásáról. A helyettes államtitkár asszony megerősítette, hogy a nyújtott támogatások fő irányvonalát ezek a szakbizottságok határozzák meg. Szintén elhangzott, hogy 2011 tavaszán ismét üléseznek a kisebbségi vegyes bizottságok. Az egyes tárcák képviselői ezt követően részletesen beszámoltak a minisztériumok megvalósított, illetve tervezett határon túli intézkedéseiről, programjairól.

A Nemzetpolitikai Tárcaközi Bizottság következő, negyedik ülésének összehívására 2011. június 22-én került sor. Az ülésen a résztvevők áttekintették az egyszerűsített honosításhoz kapcsolódó jogszabály-módosításokat, tájékoztató hangzott el a Bethlen Gábor Alapkezelő Kiemelten Közhasznú Nonprofit Zrt. (BGA Zrt.) nyilvántartási rendszeréről, valamint a Nemzeti Regiszterről, a Külügyminisztérium EU ügyekért felelős helyettes államtitkára pedig beszámolt a magyar elnökség eredményeiről.

2011. szeptember 2-án munkacsoporti ülésre került sor, melynek központi témája a határon túli támogatások, a költségvetés és támogatások aktuális és következő évre tervezett üteme volt. A résztvevők ezt követően röviden összefoglalták, milyen forrásokat tudtak biztosítani határon túli támogatások céljára, illetve milyen jövőbeli tervekkel rendelkeznek.

2011. december 21-től módosult a Nemzetpolitikai Tárcaközi Bizottság létrehozásáról szóló 1177/2010. (VIII. 24.) Korm. határozat, amellyel összefüggésben indokolt volt az NPTB ügyrendjének a módosítása is.

2012. február 14-én ült össze ismét a Nemzetpolitikai Tárcaközi Bizottság, ahol a tárcáknak a határon túli magyarokat érintő 2012-re tervezett tevékenységükről és általuk 2012-ben a határon túli magyarok részére nyújtandó támogatásokról számoltak be. Dr. Semjén Zsolt a Magyar Állandó Értekezlet 2011. novemberi ülésén elfogadott nemzetpolitikai stratégiáról és az arra épülő cselekvési programokról, a Magyar Diaszpóra Tanács munkájáról, a nemzeti jelentőségű intézményekről, a Kisebbségi Vegyes Bizottságok munkájáról, a kedvezményes honosítási folyamatról, valamint a Nemzetpolitikai Tárcaközi Bizottság ügyrendjének módosításáról adott tájékoztatást.

13. Kisebbségekért-díj

1995 óta minden évben sor kerül a Kisebbségekért-díj Külhoni Magyarságért Tagozat kitüntetés átadására. 2011-ben a díjazottak – a MÁÉRT tagszervezeteinek javaslatait figyelembe véve – a Kárpát-medence összes régiójából, valamint a diaszpórából kerültek ki.

A kitüntetést a 2011. augusztus 19-i díjátadó ünnepségen a következő szervezetek és magánszemélyek vehették át a magyarságért végzett munkásságuk elismeréseképp:

- Egyed Ákos, az Erdélyi Múzeum Egyesület volt elnöke (Románia)
- Nagybányai Festőtelep (Románia)
- Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egyesület (Románia)
- Tóth Tibor, színész, művészeti vezető, a Komáromi Jókai Színház igazgatója (Szlovákia)
- László Sándor, színész, rendező, az Újvidéki Művészeti Akadémia osztályvezető tanára, az Újvidéki Színház igazgatója (Szerbia)
- Szabadkai Népkör Magyar Művelődési Központ (Szerbia)
- Pataky András, néprajzkutató (Horvátország)
- Zadavec Szekeres Ilona, tanár (Szlovénia)
- Pál Lajos, népzeneész (Ukrajna)
- Külföldi Magyar Cserkészszövetség (Diaszpóra)

2011 végén, a Magyarországon bekövetkezett jogszabályi változásokat követően a Kisebbségekért-díj Külhoni Magyarságért Tagozat kitüntetése önállósult és a Külhoni Magyarságért Díj alapításáról szóló 3/2011. (XII. 30.) ME rendelete értelmében a díj elnevezése Külhoni Magyarságért Díj-ra változott.

2012-ben az alábbi személyek és intézmények részesültek elismerésben:

1. Berényi Kornélia, CSEMADOK (Szlovákia)
2. Dévai Szent Ferenc Alapítvány (Románia)
3. Marosvásárhelyi Magyar Diákszövetség (MMDSZ) (Románia)
4. Magyar Ifjúsági Tanács (MIT) (Románia)
5. Szénássy Zoltán (Szlovákia)
6. kúlai Népkör Magyar Művelődési Központ (Szerbia)
7. Karna Margit (Szerbia)
8. Gulácsy Lajos (Ukrajna)

9. Irka c. gyermeklap (Ukrajna)

10. Csárdás Magyar Kultúregyesület, Csárdás népi tánccsoport (Horvátország)

Az elvégzett feladatok és megvalósult programok fényében elmondható, hogy a vizsgált időszakban a Kormány komoly előrelépéseket ért el a nemzetpolitikai célkitűzések megvalósítása terén, tovább erősödött a külföldi magyarsággal felépített kapcsolatrendszer és az összetartozás-tudat. A Kormány folytatja a megkezdett utat, és a jövőben is minden segítséget meg kíván adni a külföldi magyarságnak önazonossága megőrzése érdekében.